

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Лист

У червні 1935 року я повернувся з ранчо в Південній Америці, щоб провести приблизно півроку на батьківщині. Там для нас настали важкі часи. Як і всі інші, ми постраждали від економічної кризи. Я мав вирішити деякі справи в Англії, які, як гадав, могли успішно завершитися лише завдяки моему особистому втручання. Дружина залишилася наглядати за ранчо.

Навряд чи варто згадувати, що, тільки-но прибувши в Англію, я кинувся шукати свого старого друга Еркюля Пуаро.

Я знайшов його в одній із квартир із готельною обслугою в новобудові Лондона. Я звинувачував його в тому (і він погодився зі мною), що він вибрав саме цю будівлю лише через її строгі геометричні форми та пропорції.

— Саме так, мій любий друже, симетрія тут милує око, вам не здається?

Я відповів, що тут аж забагато прямих кутів, і, натякаючи на старий жарт, запитав, чи в цьому суперсучасному готелі курей не змушують нести квадратні яйця.

Пуаро широко розсміявся.

— О, ви це пам'ятаєте? Шкода, та ні. Наука не змусила курей відповідати на запити сьогодення. Вони й досі несуть яйця різних розмірів та забарвлення.

Я з любов'ю подивився на друга. Він мав чудовий вигляд, наче ми бачилися лише вчора.

— Пуаро, ви в прекрасній формі, — сказав я. — Ви взагалі не постаріли. Насправді, якби це було можливо, я б сказав, що у вас менше сивих волосин, ніж колись.

Пуаро аж засяяв.

— І чому це неможливо? Так і є.

— Ви маєте на увазі, що ваше волосся із сивого стає чорним, а не навпаки?

— Точнісінько.

— Але це ж науково неможливо!

— Не зовсім.

— Тоді це щось екстраординарне. Це протиприродно.

— Як завжди, Гастінгсе, ви мила й наївна душа. Роки вас не змінили! Ви сприймаєте факт і відразу ж видаєте його пояснення, навіть не помічаючи, що це робите.

Я здивовано втупився в нього.

Не кажучи ні слова, він пішов у спальню й повернувся з пляшечкою, яку вручив мені.

Я взяв її, все ще не добираючи розуму.

На ній було написано:

Ревівіт поверне природний відтінок волосся. Ревівіт — не фарба. У п'яти відтинках — попелястому,

каштановому, золотисто-рудому, темно-русявому, чорному.

— Пуаро, — вигукнув я, — ви пофарбували волосся!

— О, нарешті до вас дійшло!

— То ось чому ваше волосся чорніше, ніж коли я вас бачив востаннє.

— Точно.

— Боже мій! — мовив я, відходячи від шоку. — Гадаю, коли я приїду наступного разу, у вас будуть фальшиві вуса. А може, й уже є?

Пуаро затремтів. Вуса завжди були важливими для нього. Він надзвичайно пишався ними. Мої слова зачепили його за живе.

— Ні, ні, справді, *mon ami*! Молю Бога, щоб той день був ще далеко. Фальшиві вуса! *Quel horreur!*¹

Він енергійно посмикав їх, щоб переконати мене, що вони справжні.

— Вони все ще пишні, — сказав я.

— *N'est ce pas?*² Ніколи в цілому Лондоні я не бачив вусів, що зрівнялися б з моїми.

«Ото вже запишався», — подумав я. Але нізачо в світі не сказав би цього, боячись засмутити Пуаро.

¹ Мій друже (фр.). (Тут і далі прим. пер.)

² Який жах! (фр.)

³ Хіба ні? (фр.)

Замість цього я запитав, чи й досі він при нагоді займається розслідуваннями.

— Мені відомо, — сказав я, — що ви покинули все багато років тому...

— *C'est vrai*! Я вирощував кабачки! Але сталося вбивство, і я послав кабачки до дідька. І відтоді — я чудово знаю, що ви зараз скажете: я мов примадонна, яка дає прощальний спектакль. І цей спектакль повторюється незліченну кількість разів!

Я розсміявся.

— Це правда. Щоразу кажу собі — це кінець! Та ні, з'являється щось нове! І мушу визнати, що зовсім не переймаюся тим, що не відійшов від справ. Якщо маленькі сірі клітини не тренувати, вони заіржавіють.

— Розумію, — сказав я. — Ви тренуєте їх помірковано.

— Авжеж. Я сам обираю. Для Еркюля Пуаро тепер самі лише «вершки»!

— І багато тепер «вершків»?

— *Pas mal*¹. Нещодавно я ледве врятувався.

— Від невдачі?

— Ні, ні. — Пуаро знітився. — Але мене, Еркюля Пуаро, мало не прикінчили.

Я присвиснув.

— Винахідливий убивця!

¹ Це правда (фр.).

² Чимало (фр.).

— Радше не винахідливий, а недбалий, — сказав Пуаро. — Саме так, недбалий. Але не будемо про це говорити. Знаєте, Гастінгсе, я значною мірою сприймаю вас як свій талісман.

— Справді? — спитав я. — Чому це?

Пуаро не відповів на запитання прямо. Він продовжував:

— Коли я почув, що ви повертається, відразу ж сказав собі: щось трапиться. І ми вийдемо на полювання, ми двоє, як у старі добрі часи. Але якщо так, справа буде нетипова. Має бути щось... — він схвильовано махнув рукою, — щось *recherché*¹ — особливе — *fine*²...

В останнє слово він вклав усю його своєрідність, що не надається до перекладу.

— Йй-богу, Пуаро, — сказав я. — Можна подумати, що ви замовляєте вечерю в «Рітці».

— Тимчасом як злочин не можна замовити? Ваша правда, — зітхнув він. — Але я вірю в щастя, у фатум, якщо вам буде завгодно. Ваша доля — бути поруч зі мною й захистити мене від непростої помилки.

— Що ви називаєте «непростою помилкою»?

— Не помічати очевидного.

Я прокрутив цю думку в голові, так і не зрозумівши суті.

¹ Вишукане (фр.).

² Витончене (фр.).

— Що ж, — сказав за мить, усміхаючись. — І цей суперзлочин уже скоїли?

— *Pas encore*¹. Принаймні... це...

Він замовк. Стурбовано нахмутив чоло. Руки автоматично поправили кілька предметів, які я випадково зачепив.

— Я не впевнений, — сказав він повільно.

У його тоні було щось таке дивне, що я вражено глянув на нього.

Його обличчя все ще хмурилось.

Раптом, рішуче кивнувши, він перетнув кімнату й підійшов до письмового столу біля вікна. Навряд чи потрібно казати, як дбайливо там усе було підписано та розкладено по шухлядках, тому Пуаро відразу ж знайшов необхідне.

Він повільно підійшов до мене з листом у руці. Мовчки перечитав його й подав мені.

— Скажіть мені, *mon ami*, який висновок можна з цього зробити?

Зацікавлений, я взяв листа.

Його було написано друкованими літерами на цупкому білому папері.

Містере Еркюлю Пуаро,

ви тішите себе тим, що можете розкрити таємниці, які занадто складні для нашої нещасної,

¹ Поки що ні (фр.).

твердолобої англійської поліції. Побачимо, містере Велемудрий Пуаро, які ви розумні. Можливо, ця робота видасться непростою. Поглядайте на Андовер двадцять першого числа цього місяця.

Ваш Абеткар

Я подивився на конверт. Адресу також надрукували.

— Простампували в Лондоні, — сказав Пуаро, коли я звернув увагу на штамп. — Ну, і яка ваша думка?

Я лише низив плечима й повернув йому листа.

— Гадаю, якийсь божевільний.

— Це все, що ви можете сказати?

— А хіба, на вашу думку, це не схоже на божевільного?

— Так, мій друже, схоже.

Його голос був похмурий. Я зацікавлено подивився на нього.

— Пуаро, ви сприймаєте це надто серйозно.

— Божевільного, *mon ami*, треба серйозно сприймати. Божевілля — річ дуже небезпечна.

— Так, звісно... Про це я не подумав. Та я хотів сказати, що це нагадує якийсь ідіотський розіграш. Може, якийсь намулений ідіот залив за комірць.

— *Comment?*¹ Що зробив?

— Нічого, такий вираз. Я про хлопця, який «під мухою». Чорт забирай, про того, хто надто багато випив.

¹ Як? (фр.)

— *Merci*¹, Гастінгсе, фраза «під мухою» мені знайома. То, як ви кажете, може, там нічого більше й немає...

— Але ви думаєте, що є? — запитав я, вражений невдоволенням у його голосі.

Пуаро з сумнівом похитав головою, але нічого не сказав.

— Ви вжили якихось заходів?

— Що тут можна вдіяти? Я показав його Джеппу. Він такої само думки, як і ви. «Тупий розіграш» — ось його слова. У Скотленд-Ярді такі листи отримують щодня.

— Але цей лист ви сприйняли серйозно.

Пуаро повільно мовив:

— Щось у цьому листі, Гастінгсе, мені не подобається.

Попри все, його тон привернув мою увагу.

— Але що?

Він похитав головою, взяв листа і знову сховав його у письмовий стіл.

— Якщо ви справді так серйозно його сприймаєте, що б ви могли зробити? — запитав я.

— Ви — людина дії, як завжди! Але що я можу зробити? Поліція графства бачила листа, але не сприйняла його серйозно. Немає відбитків пальців. Не існує жодних підказок, щоб встановити можливого автора.

— Справді, залишилася лише ваша інтуїція.

— Ніякої інтуїції, Гастінгсе. Інтуїція — не те слово. Це мої знання та мій досвід підказують, що тут щось не так.

¹ Дякую (фр.).